

Stimmen aus der Ukraine

Beiträge 31–40

1. Pawlo Korobtschuk: wenn der krieg vorbei ist
2. Павло Коробчук: коли закінчиться війна
3. Dmytro Lazutkin: WIR
4. Дмитро Лазуткін: МИ
5. Andriy Lyubka: Über dem Grab von Achill
6. Андрій Любка: Над могилою Ахілла
7. Anna Malihon: Ein Vöglein flog
8. Анна Малігон: Летіла пташка
9. Olena Peleschenko: am bahnhof von lwiw war ich noch drei
10. Олена Пелешенко: на львівському вокзалі мені було тільки три

Pawlo Korobtschuk: **wenn der krieg vorbei ist**

wenn der krieg vorbei ist male ich meine gemälde
an der beschossenen küste meiner hafenstadt
und ich sammle himbeeren in polesien
vorsichtig in blättern als ob da die landmine steckt
ich erziehe die kinder zum wachsein und zur neugier
und repariere bahnlinien völlig beschädigt
als barista brühe ich wie einst wieder kaffee
wenn die maschine da ist und das cafe bleibt unversehrt
ich setze fort als volontär ich arbeite mit logistik
und ich helfe die innere ruhe wiederzufinden
ich bete und alle gebete von allen finden in mir ausreichend platz
wir sehen uns wir versammeln uns alle wir sehen uns nach dem krieg
ich schaue auf mein land vom himmel
und ich vorm abgrund der jahrhunderte ich aus dem gerichtssaal gottes
ich im funkenfeuer ich mit den urworten
ich bin auch einst geboren und werde
ich wiederhole vornamen und namen
den dank an den helden lebendig gefallen
ich träume davon wie es ist wenn der krieg schon vorbei ist
und ich träume vom krieg.

Павло Коробчук: коли закінчиться війна

коли закінчиться війна я буду малювати картини
на обстріляному березі приморського міста
а я буду в поліському лісі збирати малину
обережно, щоб не було розтяжки, розгортатиму листя
я буду виховувати дітей – світлими і цікавими
а я буду відновлювати пошкоджені трамвайні лінії
а я як і раніше буду баристою готуватиму каву

коли поверну автомат і якщо кав'ярня вціліє
а я лишуся у благодійництві а я продовжу в логістиці
а я і далі повертатиму людей у нормальні психічні стани
а я буду молитися в мені молитва за кожного поміститься
всі ми бачимо себе після війни всі ми – одностайні
а я буду дивитися на мою улюблену країну з небес
а я – з глибини століть а я – з зали слухань Божого суду
а я – з купальських багать а я – з прадавніх слів
а я колись народжуся виросту і теж – буду
а я буду повторювати прізвища та імена
дякуючи героям які вижили і які ні
про те що буде коли закінчиться війна
найвідчайдушніше мріється на війні

Dmytro Lazutkin: **Wir**

Das Land ist zerrissen
Das Land wie gebissen
Ein Heulen, es schmerzt
Wie Berge stehen
ist die Wahrheit geblieben
Die Ängste sind schon vertrieben

Und wieder die Drohung
Unmessbarer Abgrund
Doch wir sind feste Steine
Das hält uns am Stehen
Reißt aus dem Vergehen
Das Licht wird bestehen bleiben

Im Land ein Wüten
Im Land ein Verbrühen
Tyrannische Haut
Im Kampf nicht die Menschen
Europas Herzschlag
Ein zorniger Laut

In Schanzen und Werkgeländen
Im Feld an den Waldrändern
Erheben wir unsere Flügel
Das unter Schmerzen Gelernte
Mit Zorn Vollgefüllte
Sind wir Kraft sind wir Stärke
Und Prügel!

Дмитро Лазуткін: **МИ**

країна ця – рвана
                    країна мов рана
болить і волає
ми будемо скелями
                                    правда повстане
і страху – немає

нас знову лякають
                    безмежністю прірви
а ми – ніби камінь
і те що тримає –
                    із темряви вирве
бо світло – за нами

країна ця – люта
                    країна мов опік
на шкірі тирана
тут б'ються не люди
                    а серце європи
і злість нездоланна

в окопах в промзонах
                    в полях і узліссях
ростуть наші крила
ми навчені болем
                    заряджені – злістю
ми – сила
ми – сила!

Andriy Lyubka: **Über dem Grab von Achill** (Fragment)

Der Krieg trifft jeden, wahllos, seine schmerzlichsten Schläge gelten denjenigen, die vor dem Krieg in schwierigen Verhältnissen lebten. Meine Freundin Anya konnte ihr Städtchen bei Kyiw nicht im richtigen Moment verlassen, denn sie kümmerte sich um ihre kranke Mutter. Als der Beschuss und die Besatzung durch russische Truppen begannen, traf es beide, Anya, weil sie nicht mehr gehen konnte, ihre Mutter auch, weil sie glaubte, dass ihre Tochter ihretwegen sterben könnte. Ich habe keine Ahnung, worüber sie miteinander redeten, aber ich weiß, dass sie beide Recht hatten und dass es aus Liebe war. Es war die Liebe, die der einen befahl, die kranke Mutter nicht zu verlassen, und der anderen, die Tochter zu überreden, ihre Sicherheit in der Flucht zu suchen.

Am Bahnhof in Uschhorod sehe ich eine Großmutter mit ihren kleinen Enkelkindern, sie sind mit dem Evakuierungszug aus Charkiw angekommen. Erfroren, hungrig, verängstigt, drängen sie sich zusammen, zusammen bewegen sie sich überall hin, um einander nicht zu verlieren. Man bringt sie in einer riesigen Turnhalle unter, wo Hunderte von Menschen auf Matratzen schlafen. Es ist warm da, sauber und sicher, aber selbst dort haben diese Vertriebenen keinen Platz, um sich vor allen verstecken und weinen zu können, um ihr vergangenes Leben, das sie nie wieder zurückbekommen, das nie wieder so sein wird, wie vor dem Krieg.

Im Zentrum von Uschhorod, in der Nähe eines der Restaurants, das inzwischen zu einer riesigen kostenfreien Kantine für Flüchtlinge geworden ist, sehe ich eine lange Schlange von Menschen. Sie starren meistens auf ihre Füße oder in ihre Telefone, es ist für sie schwierig und peinlich, nach oben zu schauen. Es sind Menschen aus der Mittelschicht, die in Butscha und Irpin bei Kyiw ihr Zuhause hatten, noch vor einem Monat für das Wochenende mit Billigflügen in europäische Städte flogen und heute gezwungen sind, für eine Portion kostenloses warmes Essen Schlange zu stehen.

Unter ihnen sind zwei junge Mädchen, Svitlana und Mirka, die fast nichts verloren haben, denn sie besaßen eigentlich nichts. Noch gestern waren die beiden Studentinnen, die in Kiew lebten, eine Wohnung für zwei Personen mieteten, ein unbeschwertes Dasein genossen und Fotos aus Clubs auf Instagram posteten. Wie die meisten jungen Leute hatten sie für den Notfall keine Ersparnisse. Bloß, weil diese Generation junger ukrainischer Europäer nie an einen „Notfall“ dachte, dementsprechend kamen ihnen ihre Großmütter, die Rentengelder unter ihre Kopfkissen steckten und Mehl sackweise ankauften, noch vor einem Monat durchwegs lächerlich vor. Jetzt stehen die Mädchen ohne Geld in der Schlange, in einer Stadt, wo es aufgrund des Flüchtlingsstroms fast unmöglich ist, einen Job zu finden. Diese Mädchen könnten leicht die Grenze passieren, um in einem vielleicht reicheren Land Europas Zuflucht zu suchen, aber sie schlafen lieber im Fitnessstudio und erhalten ihre Ration von Essensstiftern, weil sie die Ukraine nicht verlassen wollen. Und wie sollten sie das auch tun, wenn ihre Freunde zu den Waffen griffen und an die Front gingen?

Андрій Любка: **Над могилою Ахілла** (Фрагмент)

Війна б'є по всіх без розбору, але найдошкульніші удари завдає тим, хто й до війни жив у скруті. Моя знайома Аня не змогла вчасно виїхати з містечка під Києвом, бо доглядала хвору маму. Коли почалися обстріли й окупація російськими військами, страждали обидві: Аня, бо не могла звідти втекти, і мама, бо вважала, що через неї може загинути й донька. Я не можу достеменно знати їхні розмови між собою, але з певністю можу сказати, що обоє вони мали рацію й керувалися передусім любов'ю. Саме любов наказувала одній не залишати хвору матір, а іншій – умовляти доньку втікати в безпечне місце.

На вокзалі в Ужгороді бачу бабусю з малими внуками, всі вони приїхали на евакуаційному поїзді з Харкова. Змерзлі, голодні, налякані, вони туляться один до одного і скрізь пересуваються разом, щоб не загубитися. Сьогодні їх поселять у величезний спортивний зал, де на матрацах сплять сотні людей. Там тепло, чисто й безпечно, але навіть там у цих вимушених переселенців немає куточка, де можна сховатися від усіх і поплакати. Поплакати за своїм минулим життям, яке вже ніколи не повернеться, ніколи не буде таким самим, як до війни.

У центрі Ужгорода, біля одного з ресторанів, який тепер перетворився на велетенську безкоштовну їдальню для біженців, бачу довгу чергу людей. Вони переважно дивляться собі під ноги або в телефони, підняти очі важко і соромно. Це стоять представники середнього класу, що мали добре житло у Бучі й Ірпені під Києвом, які ще місяць тому літали лоукостами на вікенд до європейських міст, а сьогодні змушені стояти в черзі за порцією безкоштовної гарячої їжі.

Серед них двоє молодих дівчат, Світлана й Мірка, які не втратили майже нічого – бо нічого не мали. Вчорашні студентки, вони жили в Києві, знімали квартиру на двох, тішилися своїм безтурботним існуванням і постили в інстаграм фотографії з нічних клубів. Як і більшість молодих людей, жодних заощаджень на «чорний день» вони не

мали. Просто тому, що це покоління молодих українських європейців ніколи не думало в категоріях «чорного дня», а їхні бабусі, які відкладали під подушки гроші з пенсії і закупували борошно мішками, ще місяць тому здавалися їм смішними.

Тепер дівчата стоять у черзі за їжею, без грошей, у місті, де через наплив біженців знайти роботу майже нереально. Ці дівчата без проблем могли б перейти кордон і отримати притулок у якійсь багатій європейській країні, але вони воліють спати в спортзалі і отримувати свій пайок їжі від благодійників, бо їхати з України не хочуть. А як поїхати, якщо їхні хлопці взяли зброю й пішли на фронт?

Anna Malihon: **Ein Vöglein flog**

Ein Vöglein flog im grünen Korridor
Trug ein paar fremdlautende Worte
Ein paar Ästchen für sein neues Nest

Ein Mädchen von sieben Jahren beruhigte ihre Katze:
Sitz da, ruhig, iss ein wenig,
Nur eine Woche und wir sind zurück
... Die Tasche mit den Zwiebeln hat gebissene Löcher
So schrecklich ist der Katzen Schweigen

Die Sirene im Osten fragte die im Westen: Wieso denn heulst du?
Ihr habt doch Kaffee und Stadtmusikanten
Die Kleinen schlafen in Betten
Als Antwort kommt
Sprengung. Explosion (und ein drittes Mal später)

Sie waren da drei es ist keinem gelungen –
Die Ohringe böse von den Ohren gerissen –
Die Madonna sitzt am Kopf verbunden
Gibt dem Sohn zu essen aus dem Fläschchen
Milch schon aus, doch am Leben

Auf der Brandstätte schnüffelt ein Hund
Liebe verwandte Knochen
Der Hund heißt Anubis
Vom Fährmann wurde er nicht genommen

Ich ziehe ein fremdes Hemd an voll von Stacheln
Schließe die Augen mit Armstummeln
Nur nicht sehen
Wie dieser Korridor wechselt
Von grün auf rot

Анна Малігон: **Летіла пташка**

Летіла пташка зеленим коридором
несла у дзьобику кілька слів іноземних
кілька гілочок на нове гніздо

Дівчинка-семилітка заспокоювала кота:
Сиди, коте, тихо, їж мало,
ми за тиждень повернемось
...У торбині з цибулею прогризена дірка
Страшне котяче мовчання

Східна сирена спитала західну: Чого ти ниєш?
У вас там кава і вулична музика
і діти сплять у піжамах
А у відповідь -
вибух. Вибух. (І третій - пізніше)

Їх було троє і ні в кого не вийшло -
від злості вирвали з вух сережки -
Мадонна з перев'язаною головою
годує сина із пляшечки
Молоко пропало, зате живі

На пожарищі привид собаки винюхує
рідні кістки
собаку звали Анубіс
перевізник його не взяв

Я одягаю колючу сукню з чужого тіла
закриваю очі обрубками рук
аби не бачити
як зелений коридор
стає червоним

Olena Peleschenko: am bahnhof von lwiw war ich noch drei

am bahnhof von lwiw war ich noch drei:
drei tage jung seit dem kriegsausbruch, dreihundert jahre alt seit dem unruhebeginn,
die handflächen schon blutgerieben von all dem tauziehen
von der sicher- in die unsicherheit zwischen leergedörrten adernmündungen

hiesige bäume stolperten über unsere koffer,
diese in der mittelstadt gekauften gehäuften gepäckstücke:
sie wuchsen so schnell wie geschwind unsere häuser einstürzten
genauso wuchsen die bärte von augenzeugen des anderen weltkrieges
in kellern von worsel und hostomel

noch gestern – glutrote oblaten
hielten die tauben in den schnäbeln auf der straße –
gewiss kann man brechen, doch reichen die krümel nicht für alle;

schon morgen kriecht eine welle böse begleitet vom herzensrausch
ebbe und flut – alles schäumt, zieht mit sich in schuhe und träume
tote quallen asows muschelkalk meeresschlamm.

gummibaum gerissen vom kübel
lernt seine blätter im flug benutzen –
hätte er ein beliebiges wasser ansiedeln
wurzeln sprössen wie bei pappeln und weiden

am bahnhof von lwiw waren wir sogar drei,
dreitausend kessel glauben aus zitrone und bergamotte.
alles dreht sich doch wieder, alles kommt wieder:
obere stufen der maslowschen pyramide, niederschriften
aller erzählungen, hoffnungslos
verwickelte zöpfe und salamanderschwänze
(nicht alle sind zurück)
alles wächst nach

Олена Пелешенко: на львівському вокзалі мені було тільки три

на львівському вокзалі мені було тільки три:
три дні від початку війни, три століття з початку тривоги,
а руки уже були стерті в кров від перетягування канатів
з небезпеки в безпеку між устями порожнистих вен

тутешні дерева зашпортувалися об наші валізи,
усе ще печені й безтурботні, куплені в середмісті б́арси;
росли так само швидко, як руйнувалися наші будинки
і відростали бороди очевидців другої світової
у підвалах ворзеля і гостомеля

учора – просф́ора багряна
на городо́цькій в дзьобах голубів –
ламай не ламай, крихт на усіх не стане;
завтра – хвиля повзуча під гул пересердь
на відбій і прибій – піниться, наносить в черевики і сни
мертвих азовських медуз, ракушняку і мулу.
вирваний з горщика фікус
вчиться перебирати листками в повітрі –
якби ж він умів у будь-яку воду
пускати коріння, як верби й тополі

на львівському вокзалі на нас було цілих три,
три тисячі чанів віри з лимоном і бергамотом.
усе поверне́ться, усе відросте:
верхні щаблі піраміди масл́оу, незаписані
сюжети романів, безнадійно
заплутані коси, хвости саламандр
(не всі поверну́ться)
усе відросте

Auswahl: Oksana Shchur
Übersetzungen: Bohdan Storokha
Nachdichtungen: Gerhard Ruiss